

SLOVAKIAN ABSTRACTS SLOWAKISCHE ZUSAMMENFASSUNGEN

ABSTRAKTY

MÁTÉ JOÓB & PAAVO KETTUNEN (str. 163)

Spoved' z pohľadu skúsenosti ľudí hľadajúcich pomoc: Empirická štúdia spovednej praxe vo Fínsku a Maďarsku: Článok prezentuje spoved' z pohľadu spovedajúcich sa. Prax a skúsenosti spovedajúcich sa sú prezentované na základe dvoch predchádzajúcich výskumných štúdií. Zdrojom oboch výskumov boli listy spovedajúcich sa písané s cieľom zbavenia sa napätia. Nakoľko oba výskumy a analýzy materiálov boli uskutočnené podobnými metódami, je možné porovnať výsledky oboch výskumných štúdií. Na základe listov fínskych a maďarských spovedajúcich sa sa autori zamerali na niekoľko oblastí: očakávanie spovedajúcich sa, kritériá prežívania rozhršenia, vzťah medzi spovedníkom a spovedajúcim sa a účinok spovede na duchovný život spovedajúceho sa.

Kľúčové pojmy: spoved', zvyklosti pri spovedi, spovedník, spovedajúci sa, rozhršenie, úzkosť, hriech, vina, smútok

KRISZTINA S. PETIK, ANIKÓ KÉZDY & FRUZZINA KOCSIS (str. 187)

Motivačné zázemie vzdelávacích cieľov a ich vzťah k duševnému zdraviu v strednom veku a starobe: Vývin človeka je celoživotný komplexný proces sprevádzaný ziskami i stratami. Spomedzi ťažkostí vývinu v dospelosti si zvláštnu pozornosť zaslúži obdobie stredného veku, pokrývajúce dlhé obdobie od mladosti až po starobu, v ktorom človek čelí viacerým stratám a v ich dôsledku aj špecifickým psychologickým úlohám prispôsobovania sa novým okolnostiam. Cieľom výskumu bolo preskúmať vzťah medzi cieľmi – a to najmä vzdelávacími cieľmi – a indikátormi psychického a fyzického zdravia v strednom veku a starobe. Predpokladali sme, že jednotlivci, ktorí zažívajú krízu v druhej polovici svojho života, budú viac otvorení pre vzdelávacie programy zamerané na psychické a telesné zdravie. Tiež sme očakávali, že jednotlivci so zvnútornenou motiváciou zameranou na cieľ budú viac motivovaní k vzdelávaniu zameranému na sebarozvoj a ich intrapersonálne ciele budú spojené s väčšou otvorenosťou voči tréningovým programom zameraným na duševné zdravie. Výskumnú vzorku tvorilo 585 ľudí (priemerný vek = 50.6 rokov, štandardná odchýlka = 8.5). V ďalšej analýze bola vzorka rozdelená na šesť vekových skupín na základe Levinsonovej klasifikácie. Výsledky potvrdili, že ľudia v strednom veku a starobe sú otvorení pre vzdelávacie programy, ktoré rozvíjajú sebaovládacie funkcie. Na rozdiel od našej hypotézy, ich otvorenosť nebola spôsobená krízou spojenou s klesajúcim fyzickým a duševným zdravím, ale dobrým fyzickým zdravím a novými životnými situáciami prezentovanými stresujúcimi životnými udalosťami. Okrem toho potreba zúčastniť sa na vzdelávacích programoch zameraných na sebarozvoj je silnejšia v prípade jednotlivcov, u ktorých v motivácii dominujú zvnútornené ciele (spojené so základnými psychologickými potrebami)

Kľúčové pojmy: starnutie, stredný vek, osobné ciele, vzdelávacie ciele, duševná pohoda, andragogika

ROBERT BIEL (str. 212)

Ateizácia kultúry v komunistickom Poľsku a jej dôsledky pre súčasnosť: Osvietenstvom sa v Európe začala kritika náboženstva v modernom zmysle slova. Mnoho ateistických myšlienok, vytvorených v tej dobe, si udržalo svoj vplyv a ovplyvňuje život a kultúru mnohých generácií. Tento proces, ktorý sa jasne manifestoval v Poľskej ľudovej republike, viedol k ateizácii kultúry. Poľská cirkev bola po stáročia mecenášom kultúry, čo bolo obzvlášť dôležité v dobách politickej závislosti, napríklad v časoch rozdelenia či okupácie krajiny. Komunistický prevrat priniesol poručníctvo a podriadenie kultúry štrukturálnym a politickým princípom komunistickej strany. V dôsledku toho sa od kultúry očakávalo, že bude slúžiť komunizmu. Zámerná marginalizácia kresťanskej kultúry viedla k izolácii kresťanskej kultúry a umenia. Nepriaznivé podmienky pre kresťanskú kultúru, vytvorené obzvlášť po zavedení výnimočného stavu v Poľsku (1981), spôsobili tzv. vnútorný exil umelcov a bojkot poľského rozhlasu a televízie. Tento proces vygeneroval neoficiálny systém kultúry, ktorý mohol uspokojiť požiadavky väčšiny občanov. Neoficiálny systém kultúry tvorili tí tvorcovia a nositelia kultúry, ktorí buď neboli podriadení štátnej moci, alebo mali takú autoritu a slobodu, že boli schopní odovzdať hodnoty, normy a spôsoby správania, ktoré sa líšili od existujúceho kultúrneho systému. Priestory kostolov a farností sa tak stali miestom divadelných a iných predstavení. Neoficiálny systém kultúry značne prispel k integrácii spoločnosti a pomohol pri zachovaní národnej identity. Spoločenská situácia po prevrate viedla poľskú cirkev k tomu, aby znovu definovala svoju pozíciu na voľnom trhu etických, kultúrnych a náboženských hodnôt a prispela k odstráneniu priepasti medzi evanjeliom a modernou spoločnosťou. Kresťania, vedomí si stáročí prelínajúceho duchovného a kultúrneho dedičstva, sa nemôžu a nechcú vzdať nezmeniteľnej súčasti svojej národnej a náboženskej identity. Kresťania v priebehu stáročí vytvárali obraz nehmotnej kultúry a budú pokračovať v snahe dosiahnuť pozíciu rovnocenných a plnohodnotných partnerov pri vytváraní novej európskej reality.

Kľúčové pojmy: štát a cirkev, Poľsko, komunizmus, štátny socializmus, dejiny, diktatúra, retrospekcia, ateistická ideológia, cirkev, politický zvrät, kultúra

JOZEF HAŠTO & HANA VOJTOVÁ (str. 232)

Posttraumatická stresová porucha: Bio-psycho-sociálne aspekty, desenzibilizácia pomocou očných pohybov a reštrukturalizácie (EMDR) a autogénny tréning v pretrvávajúcom ohrození: Prípadová štúdia, 2. časť: V prípadovej štúdií je ilustrované použitie EMDR a autogénneho tréningu pri liečbe posttraumatickej stresovej poruchy. EMDR bolo použité pri zvládaní akútnych symptómov a autogénny tréning na posilnenie odolnosti pri pretrvávajúcom ohrození. S využitím bio-psycho-sociálneho modelu psychických ochorení autori diskutujú o sociálno-politických a sociálno-psychologických aspektoch tejto kauzy, ktorá zaťažila vzťahy dvoch susediacich národov (Slovenska a Maďarska), ako aj vzťahy majority a národnostnej menšiny v našej krajine (Slovensko). Pacientka súhlasila s publikovaním tejto správy a dúfame, že prispeje k realistickejšiemu zhodnoteniu tejto udalosti v spoločnosti.

Kľúčové pojmy: posttraumatická stresová porucha, bio-psycho-sociálny model, terapia, psycho-terapia, desenzibilizácia pomocou očných pohybov a reštrukturalizácie (Eye Movement Desensitisation and Reprocessing), autogénny tréning, prípadová štúdia